

OKUL PSİKOLOJİSİ
EĞİTİM DANIŞMANLIĞI

NASIL DEVAM EDİLECEĞİNİ
BİLİYORUZ



AVUSTURYA'DAKİ EĞİTİM OLANAKLARI

bm:uk

Federal Eğitim, Sanat
ve Kültür Bakanlığı

Genel okula gitme yükümlülüğü - Allgemeine Schulpflicht

Avusturya'da devamlı olarak ikamet eden her çocuk okula gitmekle yükümlüdür. Genel okula gitme yükümlülüğü çocuğun 6 yaşını doldurmasını takip eden 1 Eylül tarihinden itibaren başlar ve dokuz okul yılı sürer. Genel okula gitme yükümlülüğü aşağıda belirtilen okul türlerinden birine devam etmek suretiyle yerine getirilir:

● İlk dört okul yılında

ilkokula (*Grundschule - Volksschule*) ya da bir özel eğitim okuluna (*Sonderschule*) giderek;

● 5 ila 8'inci okul yıllarında

a *Hauptschule* (general secondary school), *allgemeinbildende Höortaokula (Hauptschule)*, genel eğitim veren yüksek okulların - orta dereceli - orta bölümüne (*Allgemeinbildende höhere Schule*, ilkokul veya özel eğitim veren bir okulun orta bölümüne giderek;

● 9. okul yılında

mesleğe hazırlık ağırlıklı bir politeknik okula (*Polytechnische Schule*), ilk- orta veya özel eğitim veren bir okula ya da genel eğitim veren ortaokul ve liseye giderek.

İlkokul (Grundschule / 6 yaştan 10 yaşına kadar)

Veli, okul yaşına gelmiş çocuğu yetkili ilkokula kaydettirmekle yükümlüdür.

● İlkokul I. kademenin (*Grundstufe I - 1. ve 2. okul sınıfları*) öğretim hedeflerine ulaşmak için çocuğun, yetenek ve/veya gereksinimlerine bağlı olarak 3 yıla kadar zamana ihtiyacı olabilir. Bu çerçevede aşağıdaki organizasyon şekilleri bulunmaktadır: Okul müdürünün veya sınıf öğretmenin kanaatince ilkokul I. kademeyi (1. ve 2. okul sınıfları, gerekirse okul öncesi sınıf) tamamlamak için 3 yıla gereksinimi olan çocuklar, baştan itibaren I. kademedeki yani 1. ve 2. sınıf çocukları ile aynı sınıfa devam ederler, ya da ilk yıl organizasyon gereği ayrıca yürütülen okul öncesi sınıfta (*Vorschulklasse*) öğrenim görürler.

● *Çocuğun yaşını doldurmadan okula kabul edilmesi:* Henüz okula gitmekle yükümlü olmayan ve takip eden takvim yılının 1 Mart tarihinden önce 6 yaşını dolduracak olan çocuklar, ilkokul I. kademenin gereklerini yerine getirecek okul olgunluğuna erişmiş olmaları halinde, ailenin başvurusu üzerine önceden ilkokul 1. kademeye kabul edilebilirler. (1.9.2006 tarihinden itibaren geçerlidir)

● 1998/99 ders yılından itibaren ilkokul ders programında 1. sınıftan itibaren bir yabancı dil zorunlu alıştırma olarak (yani not verilmeden/*verbindliche Übung*) öngörülmüştür. Bir geçiş döneminden sonra zorunlu alıştırma şeklindeki „konuşulan yabancı dil“ dersinin 2003/04 öğretim yılından itibaren 1. okul kademesinden başlayarak tüm ilkokul sınıflarında zorunlu olarak sunulması gereklidir.

● *Geçiş:* Tahmin yöntemi (*Prognoseverfahren*) çerçevesinde 4. sınıfta çocuğun ilgileri ve başarı durumu göz önüne alınarak, bundan

sonra hangi eğitim olanaklarının çocuk için tavsiye edilebileceği konusunda velilere bilgi verilir. Ortaokula devam edebilmenin koşulu 4. sınıfın başarı ile bitirilmiş olmasıdır.

Çocuğun genel eğitim veren daha üst seviyedeki bir okula (Allgemein bildende höhere Schule) kabul edilmesinin koşulları için, bakınız Bölüm 2.

İlkokuldan sonra gidilebilecek okullarla ilgili bilgi almak için internet adresi:

<http://www.schulpsychologie.at/hsoderahs>

Ortaokul (Hauptschule / 10 yaştan 14 yaşa kadar)

Ortaokullar buldukları bölgelere entegre edilmiş olup, öğrencilerin farklı gereksinimlerini (bulunulan bölgenin özellikleri, öğrencilerin bireysel ilgi ve yetenekleri gibi) bir dereceye kadar göz önünde bulundurabilecek esnekliğe sahiptirler.

● Almanca, matematik ve konuşulan yabancı dil (lebende Fremdsprache) derslerinde başarı grupları oluşturulmakta, böylece öğrencilerin başarabilme güç ve yetenekleri dikkate alınabilmektedir. Bunun yanı sıra, dersler küçük gruplar halinde gerçekleşmektedir. En üst başarı grubunun gereksinimleri genel eğitim veren üst düzeydeki okullarinkine (liseye bağlı ortaokul) eşittir.

● Tüm zorunlu derslerde öğrencilerin ayrıca ek dersle (Förderunterricht) desteklenmesi olanağı da vardır. Özellikle farklı başarı gruplarında öğretim yapılan derslerde bu olanaktan sık sık yararlanılır.

● Her okul belirli bir çerçeve dahilinde hangi dersleri okutacağına kendi özel durumuna göre kendi karar verme olanağına sahiptir. Bu amaçla okul kendine özgü ders planları oluşturabilir. Böylelikle kendine özgü bir yapıya sahip ve hatta belirli konulara ağırlık veren okullar oluşmaktadır (örneğin: yabancı dil, müzik-yaratıcılık, spor, fen ve teknik, çevrecilik, bilgisayar v.b. konulara ağırlık veren okullar gibi).

● 3. ve 4. sınıflarda, gençlerin bundan sonra devam edebilecekleri eğitim olanakları ve meslek seçimi ve eğitimi üzerinde ağırlıklı olarak durulur. „Meslekleri tanıma“ (Berufsorientierung) adıyla yürütülen zorunlu ders, uygulamalı meslek günleri, çeşitli meslek gruplarının tanıtıldığı geziler ve günler düzenlenerek gençler bu konuda bilgilendirilir. Ortaokulda belirli bir başarı düzeyine ulaşabilen öğrencilerin genel veya mesleğe yönelik eğitim veren daha üst bir okula (allgemein bildende höhere Schule ya da berufsbildende mittlere und höhere Schule) doğrudan geçiş olanakları vardır.

Özel eğitimsel desteğe gerek duyan öğrencilerin ilkokul, ortaokul ve genel eğitim veren liselere bağlı ortaokullara entegrasyonu

Özürü ve özürsüz öğrencilerin birlikte eğitim ve öğretim görmeleri (entegratif), yeni bir öğrenme deneyimi yaşamalarını sağlamaktadır. Eğitimde özel desteğe gereksinim duyan öğrencilerin ilkokul, ortaokul ve liselerin orta bölümlerinde diğer öğrencilerle birlikte aynı sınıfta eğitilmeleri olanağı vardır. Politeknik okulda ise entegratif eğitim alanında okul denemeleri gerçekleştirilebilmektedir.

Özel eğitim okulu (Sonderschule / 6 yaştan 15 yaşa kadar)

Özel eğitim okulu sekiz sınıftan (kademededen) oluşur, politeknik okulun veya mesleğe hazırlama yılının da eklenmesi halinde 9 okul yılını kapsar. Eğitim merciinin izninin ve okulun onayının alınması koşulu altında özel eğitim okuluna en fazla oniki yıl devam edilmesi mümkündür. Avusturya özel eğitim okulları sistemi on okul bölümünü içerir. Bu okullarda öğrenciler, özel olarak eğitilmiş öğretmenler tarafından bireysel öğretim ve eğitim yöntemleriyle temel bir eğitim alırlar ve böylece daha sonraki mesleki eğitime veya daha ileri derecedeki okullara hazırlanmış olurlar. Ders programının şekline bağlı olmak üzere aşağıdaki özel eğitim okulu tipleri bulunmaktadır:

● Okula özgü ders programı olan özel eğitim okulları (*Sonderschulen mit eigenem Lehrplan*):

Genel özel eğitim okulu (*Allgemeine Sonderschule* / yetenekleri kısıtlı ve öğrenme güçlüğü olan çocuklar için), görme, işitme ve ileri derecede özürlü çocuklar için özel eğitim okulları.

● İlkokul, ortaokul, politeknik okul veya bir diğer tür özel eğitim okulunun ders programını izleyen özel eğitim okulları:

Bedensel özürlüler, konuşma zorluğu olan, görme özürlüler, zor işiten ve davranış sorunları olan öğrenciler için özel eğitim okulları, hastanelerdeki okullar.

● 1998 yılında özel eğitim okullarında 7. ve 8. okul kademesinde zorunlu alıştırma olarak „Mesleki yönlendirme“ (*Berufsorientierung*) dersinin konulması kararlaştırılmıştır. Bu zorunlu alıştırmanın amacı, öğrencilerin hedefe yönelik olarak kişiliklerinin gelişmesi, eğilimlerinin ve ilgi duydukları konuların belirlenmesi ve meslek planları konularını düşünmelerine ve ayrıca meslek yaşamını yakından tanımalarına ve kendi kişisel mesleki yollarını bulmalarına katkıda bulunmaktır.

Özel pedagojik teşvik gereksinimi bulunan gençleri iş ve meslek hayatına hazırlamak için alınan diğer bir önlem de özel eğitim okulunun 9. okul kademesindeki „mesleğe hazırlık“ yılıdır (*Berufsvorbereitungsjahr*). Öğrencilere genel eğitim ve pratik mesleki eğitim veren dersler çerçevesinde kişisel yaşam ve meslek perspektifleri geliştirme yeteneği verilir.

Politeknik okul (Polytechnische Schule / 14 ila 15 yaş arası)

Politeknik okul 8. sınıftan sonra olup, bir okul yılı sürer. Dokuzuncu ya da gönüllü olarak devam edilen 10. okul yılında öğrenciler, genel eğitimin pekiştirilmesi, mesleklerin tanıtımı ve meslek temelinin oluşturulması yoluyla daha sonraki yaşama, özellikle de meslek hayatına hazırlanırlar. Okul yılının başında yer alan bir meslekleri tanıma safhası ve tüm derslere esas teşkil eden meslek tanıtma öğretim prensibi, meslek hayatını tanımak için çok çeşitli olanaklar sağlar. İşletme ve meslek tanıma gezileri ile işletmelerde, okul harici kurumlarda ve eğitim atölyelerinde gerçekleştirilen uygulamalı meslek günleri yoluyla meslek seçimi kolaylaştırılır.

Meslek temeli oluşturma dersleri farklı meslek dallarında (zorunlu seçme dersler) sunulmaktadır. Bu dallar ekonominin büyük meslek alanlarına karşılık düşmekte olup, öğrencilere temel yetenekler, beceriler ve bilgiler (anahtar vasıflar) sağlar. İş ve pratik çalışmalara yönelik bir öğretim sistemi sayesinde öğrencilerin bireysel kabiliyetleri ve öğrenme arzuları teşvik edilir. Zorunlu seçme derslerin

içerikleri çekirdek ve genişletme bölümlerine ayrılmış olup, böylece yetenekli öğrencilerin ek vasıflara sahip olmaları sağlanmaktadır. Mesleki ilgi ve eğilimleri doğrultusunda her öğrenci aşağıdaki yedi daldan birini seçer:

- METAL
- ELEKTRİK
- AHŞAP
- İNŞAAT
- TİCARET-BÜRO
- HİZMET SEKTÖRÜ
- TURİZM

Bu dalların yanı sıra ya da bu dalların yerine okul özerkliği çerçevesinde yeni öğretim dalları da (örneğin enformasyon teknolojisi, mekatronik,) sunulabilir, burada özellikle o bölgedeki ilgili meslek dallarında çalışabilme şansları ve öğrencilerin ilgileri de göz önünde bulundurulur.

Genel eğitime giren zorunlu dersler (Din bilgisi, mesleki yönlendirme ve yaşam bilgisi, siyasal bilgiler ve ekonomi, Almanca, yaşayan yabancı dil (İngilizce), matematik, hareket ve spor, doğa bilgisi, ekoloji ve sağlık dersleri) genel eğitimin pekiştirilmesi için öngörülmüştür. Bu çerçevede Almanca, Matematik ve İngilizce derslerinde eğitim farklı başarı gruplarında ve/veya mesleki ilgi gruplarında gerçekleştirilir. Haftada 14 saat tutarındaki zorunlu seçme dersler ve haftada 18 saat tutarındaki genel eğitime giren zorunlu dersler sayesinde temel mesleki bilgiler ve yetenekler edinilir ve böylece öğrencilerin çıraklık eğitimine geçişe ya da daha yüksek okullara devam etmeye mümkün olan en iyi şekilde hazırlanmaları sağlanır.

Okul özerkliği çerçevesinde ayrıca zorunlu seçme derslerde ve genel zorunlu derslerde haftalık ders saati tutarı bölgesel koşullara ve öğrencilerin ilgilerine göre uyarlanabilir.

Bunların haricinde politeknik okulun öğretim planı geniş kapsamlı, ilgi ve başarıya yönelik serbest derslerin, eğilim gruplarının ve destek kurslarının organize edilebilmesini de sağlamaktadır.

Politeknik okul sistemi tüm Avusturya'yı kapsayacak şekilde organize edilmiş olup, yerel koşullara bağlı olarak başlı başına bir okul ya da organizasyon açısından genel eğitim veren zorunlu bir okul ile bağlantılı şekilde yürütülür.

Ayrıca politeknik okulu başarı ile tamamlamaları halinde öğrenciler, aynı eğitim dalından, seçilen meslek dalındaki haftalık ders saati en az 15 saat olan mesleki eğitim veren orta dereceli bir okulun 2. sınıfına ya da giriş sınavına gerek kalmadan lise dengi bir meslek yüksek okulunun 1. sınıfına geçme hakkını da elde ederler.

Model denemesi çerçevesindeki Yeni Orta Okul

(Neue Mittelschule)

Yeni Orta Okul (NMS) model denemeleri 10 ila 14 yaş arasındaki tüm çocuklar için öngörülmüş ve ilkokulun 4. sınıfını bitiren tüm öğrencilere açık olan ortak bir okul tipi kurulmasını hedeflemektedirler.

Burada amaç çocukların çok küçük yaşta farklı eğitim kariyerlerine ayrılmalarının önlenmesi olduğu gibi, temellerini kişiselleştirme ve iç farkları vurgulamanın teşkil ettiği yeni bir öğrenme kültürünün geniş çapta uygulanması da Yeni Orta Okulun önemli bir özelliğini oluşturmaktadır. Yani her çocuk, kişisel yeteneklerine ve becerilerine uygun şekilde çalıştırılacak ve teşvik edilecektir. Çocuklar bir

yandan derslerin içeriklerini kendi öğrenme hızlarında kavrayabilmek için gerekli zamana ve desteğe sahip olmakta, diğer yandan da özel yetenek ve becerilerinin yoğun bir şekilde teşvik edilmesi olanağına kavuşmaktadırlar.

Yeni Orta Okuldaki dersler genel eğitim veren orta okul (AHS - alt kademe - 5. ila 8. okul kademeleri) ders planına uygun olacak şekilde, zorunlu orta okul ve genel eğitim veren orta okul öğretmenlerinden oluşan ortak timler tarafından düzenlenirler. Bu okul tipini başarı ile tamamlayan öğrenciler - erişilen eğitim hedefine göre - daha yüksek bir orta dereceli ya da lise dengi okula girme hakkını kazanırlar.

Yeni Orta Okul model denemeleri, Okul Organizasyonu Yasası'nın 7a maddesi ile düzenlenmiş olup, böylece Yeni Orta Okulda başlanılan bir okul kariyerinin, tamamlanabilmesi de garantilenmiştir. Eyalet eğitim müdürlükleri ile Viyana eğitim müdürlüğü 2011/12 okul dönemine kadar ek model planları sunma olanağına sahip olup, mevcut okullara yenilerinin eklenmesi mümkündür.

İnternet'teki bilgiler: www.neuemittelschule.at

2

GENEL EĞİTİM VEREN ORTAOKUL VE LİSELER ALLGEMEIN BILDENDE HÖHERE SCHULEN

Genel eğitim veren okullar dört yıllık ortaokul (alt kademe) ve dört yıllık liseden (üst kademe) oluşur ve *olgunluk sınavı* ile (lise bitirme sınavı) bitirilir.

Lise bitirme sınavını başaran öğrencilere verilen lise diploması (olgunluk sınavı karnesi) üniversiteler, meslek yüksek okulları, pedagoji yüksek okulları ve akademilerde (bazı öğrenim dalları için ek sınavlara girilmesi gerekebilir) öğrenime devam edebilme ve ayrıca devlet memuru olabilme haklarını kazandırır.

Öğrencinin 1. sınıfa kabul edilebilmesi için gerekli koşullar: İlkokulun 4. sınıfının başarı ile bitirilmesi, Almanca, okuma ve matematik derslerinde bitirme notunun „pekiyi“ ya da „iyi“ olması veya öğrencinin bu derslerden aldığı notun „orta“ – „befriedigend“ olmasına rağmen diğer derslerdeki başarısı göz önüne alınarak okul öğretmenler kurulunun ortaokul ve lisede büyük bir olasılıkla başarılı olabileceği kanısına varması ve bu yönde karar vermesi, veya giriş sınavını başarması.

Daha üst sınıflara geçiş:

Ortaokuldan (Hauptschule'den):

Yıl sonu karne notunun iftihar („mit ausgezeichnetem Erfolg“) derecesinde olması ya da karnede öğrencinin ortaokuldaki bir sonraki yılda Almanca, (konuşulan) yabancı dil ve matematik derslerinde en yüksek başarı grubuna alınacağıının belirtilmiş olması. Diğer zorunlu derslerden alınan not en az „orta – befriedigend“ olmalıdır; ya da giriş sınavını başarması.

4. sınıftan sonra:

Birinci başarı grubunun yıl sonu karnesindeki diğer zorunlu derslerden alınan not en az „orta – befriedigend“ (ya da ikinci başarı grubunda „pekiyi“ veya „iyi“ ya da öğretmenler konferansı kararı ile „orta – befriedigend“) olmalıdır; aksi takdirde giriş sınavı gerekir.

Diğer okul türlerinden:

Gerekirse her ders için kademelendirme sınavı ya da giriş sınavı yapılır.

Genel eğitim veren ortaokul ve lise türleri

(Aşağıda ders planları arasındaki farkların yalnız en önemlileri belirtilmiştir.)

● Alt kademe (1. ila 4. sınıf arası):

1. ve ikinci sınıflar: Ders planı tüm okul çeşitlerinde aynıdır; bir konuşulan yabancı dil (1. sınıftan 8. sınıfa kadar)

3. ve 4. sınıflar: **Gymnasium** (klasik ortaokul ve lise): Latince ya da alternatif olarak ikinci bir konuşulan yabancı dil; **Realgymnasium** (fen ağırlıklı ortaokul ve lise): Geometrik çizim, daha fazla matematik, fen bilimleri, teknik ya da tekstil iş bilgisi;

Wirtschaftskundliches Realgymnasium (iktisat ağırlıklı lise): Daha fazla kimya, teknik ya da tekstil iş bilgisi.

● Üst kademe (5. ila 8. sınıf arası)

Gymnasium (klasik ortaokul ve lise):

Latince (alt kademedeki Latince dersinin devamı ya da kısaltılmış bir geçişe başlama); ayrıca 5. sınıftan itibaren Yunanca ya da ikinci bir konuşulan yabancı dil (başlangıç ya da 3. öğrenim yılı ile devam).

Realgymnasium (fen ağırlıklı ortaokul ve lise):

Daha fazla matematik; ek olarak 5. sınıftan itibaren Latince (ilk kademedede başlanılan Latince dersinin devamı da mümkündür) veya ikinci bir konuşulan yabancı dil; ayrıca tasarı geometri veya daha fazla biyoloji ve çevre bilimi, kimya ve fizik.

Wirtschaftskundliches Realgymnasium (iktisat ağırlıklı lise):

Beşinci sınıftan itibaren ikinci bir konuşulan yabancı dil ya da Latince. Ayrıca: Ev idaresi ekonomisi ve beslenme; daha fazla coğrafya ve iktisat bilgisi, psikoloji ve felsefe (uygulamalı dersler dahil).

Oberstufenrealgymnasium (orta kısmı olmayan lise):

Genel eğitim veren üst düzeydeki sekiz yıllık okulların yanı sıra orta kısmı olmayan liseler de bulunmaktadır (bazılarında geçiş-hazırlık sınıfı bulunur).

Bu okul tipinin karakteristik özellikleri: Giriş: 8. okul yılından sonra (5. sınıftan 8. sınıfa kadar); beşinci sınıftan itibaren ikinci bir konuşulan yabancı dil ya da Latince. Ayrıca enstrüman öğretimi veya resim ve iş bilgisi veya tasarı geometri ve daha fazla matematik ya da daha fazla biyoloji ve çevre bilimi, kimya, fizik (ve matematik).

Tüm öğrenciler için: 6. (7.) sınıftan 8. sınıfa kadar Gymnasium ve Oberstufenrealgymnasium'da haftada toplam 6 saat, Realgymnasium'da 8 saat ve Wirtschaftskundliches Realgymnasium'da 10 saat tutarında zorunlu seçme ders alınması gereklidir. Bununla beraber haftalık zorunlu seçme ders miktarı okul özerkliği çerçevesinde değiştirilebilir (en az 4 saat, en fazla 10 saat).

Her okul hem alt kademedede (orta okul) hem üst kademedede (lise) belirli bir çerçeve dahilinde sunacağı dersleri kendi durumuna göre

ayarlamaya olanağına sahiptir (okul özerkliği). Bu bağlamda okul kendine ait özerk ders programları da çıkarabilir. Bu şekilde kendine özgü bir profili olan ve hatta belirli özel konulara ağırlık verilen okullar oluşabilir (örneğin yabancı dil, müzik-yaratıcılık, spor, fen-teknik, ekoloji, enformasyon vb. ağırlıklı gibi)

Özel türler:

- Genel eğitim veren müzik ya da spor ağırlıklı ortaokul ve liseler, yetenek sınavı ile (*Eignungsprüfung*)
 - Spor ağırlıklı dersler: Ya 1. sınıftan itibaren (spor eğitimine özel olarak önem verilen fen ağırlıklı orta okul ve lise / *Realgymnasium*; sekiz yıllık) ya da 5. sınıftan itibaren (spor eğitimine özel olarak önem verilen lise / *Oberstufenrealgymnasium*; dört yıllık)
 - Müzik ağırlıklı dersler: Ya 1. sınıftan itibaren (müzik eğitimine özel olarak önem verilen orta okul ve lise ya da fen ağırlıklı orta okul ve lise, sekiz yıllık; müzik yüksek eğitimi görecekt öğrenciler için müziğe özel olarak önem verilen fen ağırlıklı orta okul ve lise; dokuz yıllık) ya da 5. sınıftan itibaren (müzik eğitimine özel olarak önem verilen lise / *Oberstufenrealgymnasium*, dört yıllık; müzik yüksek eğitimi görecekt öğrenciler için müziğe özel olarak önem verilen lise / *Oberstufenrealgymnasium*, beş yıllık)
- Tamamlayıcı öğrenim veren liseler (*Aufbaugymnasium* ve *Aufbaurealgymnasium*) (bazılarında geçiş-hazırlık sınıfı mevcuttur, 5. sınıftan 8. sınıfa kadar). Çalışanlar için liseler (*Gymnasium*, *Realgymnasium* ve *Wirtschaftskundliches Realgymnasium*): Akşam öğrenimi ya da açık öğrenim, süre: 8 yarıyıl. Giriş: Öğrencinin en geç okula kabul edildiği takvim yılında 17 yaşını doldurmuş olması gereklidir
- Dil azınlıkları için (*Slovençe, Hırvatça, Macarca*) genel eğitim veren ortaokul ve liseler
- *Werkschulheim* (Sanat ortaokulu ve lisesi): Sanat öğretimine önem verilen (halen marangozluk, mekanik/elektronik ve elektronik ortaokul ve lise (1. sınıftan 9. sınıfa kadar); Okullar: Ebenau/Salzburg ve Evangelisches Gymnasium Viyana.
- Yabancı dil öğretimine özellikle önem verilen ortaokul ve liseler (bazıları halen deneme okullarıdır), örneğin Theresianische Akademie, Europagymnasien, toplam zorunlu yabancı dil sayısı 4 olan fen ağırlıklı ortaokul ve liseler (daha ayrıntılı bilgiler eyalet eğitim müdürlüklerinden alınabilir).
Deneme mahiyetinde yürütülen diğer özel türler (bilgiişlem, doğa bilimleri, spor ağırlıklı v.b.) ve genel eğitim veren yatılı ortaokul ve liseler (devlet okulları ve özel okullar) ile ilgili bilgiler eyalet eğitim müdürlüklerinden alınabilir.

3

MESLEK EĞİTİMİ VEREN ZORUNLU OKULLAR (BERUFSBILDENDE PFLICHTSCHULEN)

Meslekeğitimi veren zorunlu okullar (meslek okulları=Berufsschulen) çıraklık eğitimi yapan gençlere bu eğitimleri boyunca meslekleri ile ilgili temel teorik öğrenim sunmakta olup, işletmede alınan meslek eğitimini ve genel eğitimi destekleyici ve tamamlayıcı niteliktedirler.

Meslek okulunun süresi çıraklık ilişkisinin süresine eşittir. Eğitim süresi öğrenilen mesleğin türüne bağlı olarak 2 ile 4 yıl arasında değişmekle beraber, genelde 3 yıl devam eder. Meslek okulundaki öğretim aşağıdaki organizasyon türlerinde gerçekleştirilebilir: yıl boyunca yani en az bir tam okul gününde ya da en az haftada iki yarım okul gününde; kurs şeklinde yani en az 8 hafta boyunca ya da sezon boyunca yani yılın belirli bir bölümünde. Organizasyon türlerinin çeşitliliği iş dünyası temsilcileri ile okul sorumluları arasındaki uyarlamadan kaynaklanmakta olup, branşların ya da bölgelerin gereksinimleri göz önünde bulundurulmaktadır. Öğrenim yerini aşacak şekilde, meslek eğitiminde rol oynayan tüm kurumların ortaklaşa gerçekleştirdikleri işbirliği dual sistemin başarısı açısından çok önemli bir faktördür. Modern bir meslek eğitimi teorik öğretim ile pratik uygulama arasında ve meslek okullarındaki öğretim ile işletmelerdeki pratik uygulamalar arasında sıkı bir bağlantı gerektirir.

Şu anda aşağıdaki meslek gruplarına giren 250'den fazla kabul edilmiş çıraklık mesleği bulunmaktadır: İnşaat - büro, yönetim, organizasyon - kimya - matbaacılık, fotoğrafçılık, grafik, kağıt işleme - elektroteknik, elektronik - gastronomi - sağlık ve vücut bakımı - ticaret - ahşap, cam, seramik - bilgi ve iletişim teknolojileri - gıda ve lezzet maddeleri - metal teknolojisi ve makinecilik - tekstil, moda, deri - hayvanlar ve bitkiler - taşımacılık ve depolama.

Meslek okulu öğrencisi meslek okulunun son sınıfının öğretim hedefine ulaştıysa, çıraklık bitirme sınavı yalnız pratik bölümden oluşur. Çıraklık bitirme sınavından sonra örneğin üniversitede okuyabilmek isteyen çıraklar, 4 kısmi sınavdan (Almanca, matematik, konuşulan yabancı dil, uzmanlık dalı) oluşan mesleki olgunluk sınavını (Berufsreifeprüfung) vermek suretiyle bu hakka sahip olabilirler. Burada normal olarak bir kısmi sınava çıraklık süresi içinde (17 yaşını doldurduktan sonra) girilebilir; son kısmi sınava ise 19 yaşını doldurduktan sonra girilmelidir. Çıraklar için hazırlık kurslarına ücretsiz olarak katılma olanağı bulunmaktadır.

Entegratif meslek eğitimi hem daha uzun bir çıraklık süresini içeren bir çıraklık eğitimi şeklinde (bir yıl, en fazla iki yıl uzatmalı) hem de kısmi vasıflar kazandıran bir çıraklık eğitimi şeklinde sunulabilir. Kısmi vasıflar kazandıran bir eğitim sunmakla, öğrencinin kişisel yeteneklerinin ve becerilerinin ve kişisel gereksinmelerinin amaçla yönelik şekilde göz önünde bulundurulduğu bir eğitim olanağı sağlanmış olur. Eğitim yerleri, eğitimin yapıldığı işletmelerden ya da özel serbest eğitim kurumlarından ve meslek okullarından (meslek okuluna devam etme zorunluluğu ya da hakkı) oluşur.

Mesleki olgunluk sınavı ile ilgili İnternet'teki bilgiler:

www.bmukk.gv.at/berufsmatura

4

**MESLEKİ EĞİTİM VEREN ORTA DERECELİ
OKULLAR
(BERUFSBILDENDE MITTLERE SCHULEN)**

Mesleki eğitim veren orta dereceli okullarda öğrenim süresi 1 ila 4 yıl arasında değişir. 1 veya 2 yıllık okullarda mesleki eğitim belirli bir oranda verilebilmekte, 3 veya 4 yıl süreli okullardan ise öğrenciler mesleki eğitimlerini tamamlamış olarak mezun olabilmektedir.

Kabul edilme

Bu okullara girebilmek için ilkokul veya ortaokulun ya da genel eğitim veren üst dereceli bir okulda 8. okul sınıfının başarı ile (Latince, geometrik çizim ve özel olarak ağırlık verilen dersler hariç) tamamlanmış olması gereklidir.

Ortaokul (Hauptschule) 4. sınıf öğrencisinin en az 3 yıllık mesleki eğitim veren orta dereceli bir okula devam edebilmesi için, Almanca, İngilizce ya da matematik derslerinden bir ya da birkaçını en düşük başarı grubunda tamamlamış olması halinde, ilgili dersten giriş sınavını başarması gerekir. Politeknik okula gidilmesi ve başarı ile bitirilmesi durumunda giriş sınavına gerek kalmaz. Sanat ve spor ağırlıklı orta dereceli meslek okulları için her durumda yetenek ve uygunluk sınavına (Eignungsprüfung) girilmesi ve başarılması gereklidir.

Edinilen haklar

Esnaf ve Sanatkarlar Yönetmeliği (Gewerbeordnung) ve ek yönetmelikler ile izne tabi meslek ve zanaat (esnaf ve sanatkarlar ve izne bağlı dallar) dallarında serbest olarak çalışabilmek için hangi genel ve özel koşulların yerine getirilmesi gerektiği belirtilmiştir. En az üç yıllık BMS okulu (mesleki eğitim veren orta dereceli okullar) mezunlarının mesleki bilgi ve yeteneklerini kanıtlayan başarılı sınavlar (örneğin işletmeci sınavı, yetki belgesi sınavı, ustalık sınavı gibi) şart koşulan sınavlara mahsup edilebilir.

En az üç yıllık mesleki eğitim veren birçok orta dereceli okulda eğitimin bitiminden sonra tamamlama programları (Aufbaulehrgang / üç yıllık) yoluyla olgunluk ve diploma sınavlarına girebilmek mümkün olur. Dört yıllık bazı okulların mezunları için özel tür mesleki kolejler de bulunmaktadır.

Mesleki öğretim veren orta dereceli okulların en önemlileri

● Teknik meslek okulları, esnaf ve sanatkarlık okulları, güzel sanatlar okulları (*Technische, gewerbliche und kunstgewerbliche Fachschulen* / üç ya da dört yıllık).

Ana meslek dalları: Kimya, tasarım, tekstil teknolojisi; inşaat, elektroteknik/elektronik, bilgiişlem/bilgiişlem teknolojisi, makine/mekanik-elektronik; ahşap tekniği,, güzel sanat ve el sanatları dalları.

● Ticaret orta okulu (*Handelsschule* / üç yıllık): Ekonomik ve idari alandaki tüm dallarda meslek eğitimi. Ana meslek dalları: Bilgisayar teknolojisi, Office Management; Sales Management, okul özerkliği çerçevesinde diğer meslek dalları. Sporcular için dört yıllık özel türler.

● Diğer ticaret okulları: İki ya da üç yıllık büro ve bilgiişlem okulları, bilgi işlem ticaret okulu (üç yıllık).

● Ekonomik mesleklere hazırlayan okul (*Fachschule für wirtschaftliche Berufe* / üç yıllık): Ekonomi ve turizm dallarındaki mesleklere hazırlayan okullar; ağırlık alanları örneğin: İkinci bir konuşulan dil, IT-Support, sağlık ve sosyal konular, beslenme, okul özerkliği çerçevesinde saptanan ağırlık alanları.

● Ekonomi okulu (*Wirtschaftsfachschule* / bir ya da iki yıllık): Sosyal işler, sağlık, beslenme, ekonomi ve turizm alanlarında çalışmak için mesleğe hazırlama okulu.

● Moda ve giyim tekniği meslek okulu (*Fachschule für Mode und Bekleidungstechnik* / üç yıllık): Giyim eşyası ticareti ve sanayii konularında eleman yetiştirir. Ağırlık alanları: Giyim tekniği, moda atölyesi, moda dizaynı, moda pazarlaması, ticaret ve dizayn.

● Otelcilik meslek okulu, turizm meslek okulu, lokantacılık meslek okulu (*Hotelfachschule, Tourismusfachschule, Gastgewerbefachschule* / üç yıllık): Otel ve lokantacılık, kaplıca idaresi ve turizm dallarında uzman eleman yetiştirir. Ağırlık verilen alanlar: Gastronomi, spor, yabancı diller.

● Sosyal meslekler okulları (*Fachschulen für Sozialberufe*): Üç yıllık sosyal meslekler okulu, iki yıllık sosyal hizmetler okulu. Aşağıdaki konulara ağırlık verilen sosyal bakım meslek okulları (okula kabul en erken 17 ya da 19 yaşından itibaren): Yaşlılarla ilgilenme, ailelerle ilgilenme, engellilerle ilgilenme, engellilere eşlik etme; meslek düzeyinde tamamlama (2 - 3 yıl) ya da diploma düzeyinde tamamlama (3 - 4,5 yıl); çalışmakta olan kişiler için de.

● Tarım ve ormancılık meslek okulları (*Land- und forstwirtschaftliche Fachschulen* / öğrenim süresi 2 ila 4 okul yılı arasında değişir): Tarımsal uzman eleman yetiştirir. Ağırlık verilen alanlar: Tarım, çiftlik idaresi, beslenme ve sağlık yönetimi, sağlık işleri ve sosyal meslekler v.b.

Daha ayrıntılı bilgi için eyalet hükümetlerinin tarım okulları sorumlularına başvurulabilir.

● Sağlık ve hasta bakımı okulları (*Schulen für Gesundheits- und Krankenpflege* / okula başlama yaşı 16 ya da 17): Bu alandaki okullar ve kurslar Federal Sağlık ve Kadın Bakanlığı'nın izni ile hastanelerde ya da hastanelerin katılımı ile gerçekleştirilir.

5

MESLEK YÜKSEK OKULLARI (Lise dengi) (BERUFSBILDENDE HÖHERE SCHULEN)

Meslek yüksek okulları beş yıl içinde öğrencilere köklü bir temel eğitiminin yanı sıra, lise dereceli bir meslek eğitimi de verirler; bu okullardan olgunluk ve diploma (lise) sınavını başarmak suretiyle mezun olunur. Bu sınavı başaran öğrenci öğrenimini üniversitelerde, üniversite dengi yüksek meslek okullarında ya da pedagojik yüksek okullarda devam ettirme hakkına sahip olur. Meslek yüksek okulu mezunlarının mesleki bilgilerinin üniversiteler ve yüksek meslek okulları tarafından tanınması ilgili yasa uyarınca öngörülmüştür.

Lise dengi teknik meslek yüksek okullarının ve tarım ve ormancılık meslek yüksek okullarının çoğunun mezunları, dallarında üç yıl çalıştıktan sonra Federal Ekonomi ve Çalışma Bakanlığı'na ya da Federal Tarım ve Orman Bakanlığı'na başvurarak, „mühendis“ ("Ingenieur" ya da "Ingenieurin") ünvanını kullanma hakkına sahip olurlar.

Okula kabul edilme

Meslek yüksek okuluna girebilmek için ortaokulun 4. sınıfını, genel eğitim veren bir okulun 4. ya da daha yüksek bir sınıfını ya da po-

litematik okulun 9. sınıfını başarı ile bitirmiş olmak gerekir (Latince, geometrik çizim ve okuldan okula farklılık gösteren zorunlu ağırlıklı dersler hariç). Ortaokul (Hauptschule) 4. sınıf öğrencilerinin Almanca, İngilizce ya da matematik derslerinden bir ya da birkaçını en düşük başarı grubunda tamamlamış olmaları, veya orta başarı grubundakilerin bu derslerdeki notlarının „yeterli“ (genügend) olması halinde ilgili dersten giriş sınavını başarmaları gereklidir; orta başarı grubunda notu „orta“ (befriedigend) olan öğrencilerin sınıf öğretmenleri kurulu kararı ile okula kabul edilmeleri mümkündür. Güzel sanatlara ağırlık verilen bir meslek yüksek okuluna ve çocuk yuvası ve sosyal pedagoji eğitim kurumlarına girebilmek için her durumda yetenek sınavını başarmak gereklidir.

Edinilen haklar

Meslek okulundaki eğitimin tamamlanması ile ayrıca Esnaf ve Sanatkarlar Yönetmeliği (*Gewerbeordnung*) ile düzenlenmiş çeşitli dallarda (izne tabi esnaflık ve sanatkarlık mesleklerini serbest olarak ifa edebilmek için) faaliyet gösterme hakkı da elde edilir (mesleki eğitim veren orta dereceli okullardaki edinilen haklara bakınız). Gerekebilecek yetki belgesi sınavları ile, kanıtlanması gereken mesleki faaliyetin süresi yetki belgesi yönetmeliğinde (Befähigungsnachweisverordnung) belirlenmiştir.

Avrupa düzeyinde (RL) 2005/36/EG yönetmeliği, ilgili mesleği ifa edebilmek için (dört yıllığa kadar) bir yüksek okul ya da üniversite öğreniminin başarı ile tamamlanmış olmasını şart koşan başka bir üye ülkede izne tabi bir meslekte çalışabilme olanağını da sağlamaktadır.

Mesleki yüksek okulların (lise dengi) en önemlileri

● Lise dengi teknik ve sınai meslek okulları (*Höhere technische und gewerbliche Lehranstalten*): Teknik, endüstri ve güzel sanatlar dallarında mesleki eğitim. Öğrenim dalları: İnşaat tekniği, iç dekorasyon ve ahşap tekniği, elektrik, elektronik, makine mühendisliği, mekanik ve elektronik, madde mühendisliği, medya tekniği ve medya yönetimi, bilgisayar, kimya, kimya mühendisliği, gıda maddeleri teknolojisi, elektronik bilgiişlem ve organizasyon, ekonomi mühendisliği, işletme yönetimi, sanat ve dizayn, okul özerkliği çerçevesinde ağırlık verilen dallar.

● Lise dengi moda, sanatsal tasarım, proje yönetimi ve gösterim, moda dizaynı ve ürün tasarlama teknik okulu (*Höhere Lehranstalt für Mode, für künstlerische Gestaltung, für Produktmanagement und Präsentation, Modedesign und Produktgestaltung*): Giyim eşyası ve giyim sanayiinde çalışmak üzere kalifiye uzman eleman yetiştirir. Öğretimde ağırlık verilen alanlara örnekler: Moda dizaynı, moda pazarlaması, giyim tekniği, moda-grafik-dizayn.

● Lise dengi turizm okulu (*Höhere Lehranstalt für Tourismus*): Turizm alanında görev alacak kalifiye uzman eleman yetiştirir. Öğretimde önem verilen alanlar örneğin: Üçüncü konuşulan yabancı dil, otel yönetimi, turizm yönetimi, otel ve etkinlik yönetimi, turizm ve boş zaman yöneticiliği, okul özerkliği çerçevesinde ağırlık verilen dallar.

● Ticaret akademisi (*Handelsakademie*): Ticari ve idari mesleklerin her dalında üst düzeyde görev yapabilecek kalifiye eleman

yetiştirir. Ağırlık verilen alanlar / meslek dalları: Uluslararası ticaret ve pazarlama, Controlling ve yıl sonu hesapları, Entrepreneurship ve Management, Multimedia ve Webdesign, ağ yönetimi, yazılım geliştirme, Digital Business, taşımacılık yönetimi; Controlling ve Accounting, yabancı dil(ler) ve kültür ile uluslararası ticaret; bilgi yönetimi ve bilgi teknolojisi, Lojistik yönetimi ve taşımacılık, okul özerkliği çerçevesinde saptanan ağırlıklı öğrenim alanları / meslek dalları.

● Lise dengi iktisadi meslek okulu (*Höhere Lehranstalt für wirtschaftliche Berufe*): İşletme ve turizm dallarındaki mesleklerde kalifiye uzman eleman eğitimi. ağırlık verilen alanlar / meslek dalları arasında yer alanlar: Ekonomide uluslararası iletişim, medya bilgiişlem, kültür turizmi, beslenme ve işletme, ağırlıklı yabancı dil, medya bilgiişlem, sosyal yönetim, çevre ekonomisi; kültür ve kongre yönetimi, iletişim ve medya tasarımı, sosyal yönetim, mesleki teorik ve okul özerkliği çerçevesinde ağırlık verilen alanlar.

● Lise dengi tarım ve ormancılık meslek okulu: (*Höhere Lehranstalt für Land- und Forstwirtschaft*) Tarım, ormancılık ve beslenme ekonomisi dallarındaki mesleklerde kalifiye uzman eleman eğitimi. Öğrenim dalları: Tarım ve beslenme ekonomisi, bahçecilik, şarapçılık ve meyvecilik, ormancılık. Tarım tekniği, gıda maddeleri teknolojisi.

Öğrenimin ağırlık alanları arasında yer alanlar: Proje yönetimi, bölgesel yönetim, çevre teknolojisi, şirket yönetimi, tarımsal kalite yönetimi, beslenme ekolojisi, tarımsal pazarlama, tarımsal yönetim, işletme ve ürün yönetimi

● Ana okulu pedagojisi eğitim kurumu (*Bildungsanstalt für Kindergartenpädagogik*): Anaokulu öğretmeni eğitimi, ayrıca yuva eğitimcisi öğrenimi ve erken eğitim alanında köklü öğrenim olanağı.

● Sosyal pedagoji eğitim kurumu (*Bildungsanstalt für Sozialpädagogik*): Eğitimci yetiştirir (okuldan sonra gidilen çocuk bakım kurumlarında ve çocuk yurtlarında ve ayrıca okul dışı gençlik hizmetlerinde sosyal pedagoğ olarak çalışmak üzere)

İnternet'teki bilgiler: <http://www.berufsbildendeschulen.at>

6

LİSE DİPLOMASINI ALDIKTAN SONRAKİ EĞİTİM OLANAKLARI

Bu bölümde belirtilen eğitim olanaklarından yararlanabilmek için olgunluk sınavının, mesleki olgunluk sınavının ya da üniversitede öğrenime hak kazanma sınavının başarı ile verilmiş olması gereklidir. Bazı kolej ve mesleki yüksek okullarda, ilgili daldan dört yıllık meslek okullarının mezunları için öngörülmüş özel türler ve giriş olanakları da bulunmaktadır.

Öğrenim seçimini kolaylaştıran genel bilgiler aşağıda belirtilen İnternet adresinde yer almaktadır:

<http://key2success.schulpsychologie.at>

Kolejler

İki yıllık (çalışanlar için iki ila üç yıllık), meslek yüksek okullarına denk üst düzeyde meslek eğitimi.

Eğitim dalları: İnşaat tekniği, kimya, kimya mühendisliği, tasarım, elektronik, elektrik, elektronik bilgiişlem ve organizasyon, bilgisayar, bilgisayar teknolojisi, iç mekan tasarımı ve ahşap tekniği, anaokulu öğretmenliği, iletişim ve medya tasarımı, kültür ve kongre yönetimi, plastik madde ve çevre tekniği, makine mühendisliği, medya tekniği ve medya yönetimi, moda ve giyim tekniği, optometri, sosyal pedagoji, turizm ve boş zaman değerlendirme, işletme mühendisliği, işletme enformatiği, ticaret akademilerindeki kolejler, (kısmen belirli konulara ağırlık vererek).

Pedagojik yüksek okullar

● **Öğrenim 1:** Kamusal ve özel pedagojik yüksek okullarda ilkokul (okul öncesi kademe de dahil olmak üzere), zorunlu ortaokul, özel eğitim okulu ve politeknik okullarının öğretmenleri yetiştirilir. Bu yüksek okullara kabul edilebilmek için gerekli koşul olgunluk sınavını, mesleki olgunluk sınavını ya da üniversitede öğrenim görme hakkını veren sınavı başarmış olmaktır (üniversite öğrenimi için özel uygunluk koşulları aranır).

● **Öğrenim 2:** Kamusal pedagojik yüksek okulların bazılarında meslek okulları için, teknik ve sınai dallarda, dizayn, beslenme alanlarında ve orta ve yüksek dereceli (lise dengi) meslek okullarında enformasyon ve iletişim dallarında ders verecek öğretmenler yetiştirilir. Giriş koşulu: Yukarıdaki gibidir (Meslek okulu öğretmeni olmak için ve ayrıca meslek eğitimi veren okullarda mesleki teorik ve pratik dersler verebilen öğretmen olmak için gerekli öğrenime kabul edilebilmek için, mesleki eğitimin yanı sıra ilgili branşta meslek deneyimi de aranır. Teknik ve sınai dallarda ders verecek meslek okulu öğretmenleri ancak ilgili eyaletin eğitim mercii tarafından işe alındıktan sonra eğitilirler).

● **Öğrenim 3:** Tarım ve çevre pedagojisi yüksek okulunda, tarım ve ormancılık meslek ve uzmanlık okulları için ve ayrıca yüksek tarım ve ormancılık okullarındaki (lise dengi) tarım ve çevre dalları için öğretmen yetiştirilir. Giriş koşulu: Bu okullara lise dengi tarım ve ormancılık okullarının mezunları ile eşdeğer kalifikasyona sahip kişiler ve ayrıca ilgili daldaki bir üniversitenin (örneğin Ziraat Üniversitesi / Universität für Bodenkultur) mezunları alınır.

● **Öğrenim 4:** Özel pedagojik yüksek okullarda ve özel hukuki kurumların bazılarının okullarında zorunlu okullar için din dersi öğretmeni eğitimleri sunulmaktadır (kat., evang., eski kat., ort., oriental-ort., islam., musevi.); Giriş koşulları: Yukarıdaki gibidir.

Eğitim çerçevesinde sunulan öğrenimler (öğrenim çeşitleri, Bachelor of Education akademik ünvanı ile mezun olunur, öğrenim süresi en az 3 yıl) pedagojik yüksek okula / kuruma göre değişik şekildedir. Öğrenciler, öğrenimin başarı ile tamamlanmasından sonra ders verme kalifikasyonuna sahip olurlar. Pedagojik yüksek okullarda meslek geliştirme ve mesleki bilgi düzeyini yükseltme olanakları da bulunmaktadır (AHS ve BMHS öğretmenleri için aynı şekilde).

İnternet'teki bilgiler: www.bmukk.gv.at/schulen/bw/leb/ph.xml

Meslek ağırlıklı yüksek okullarda (Fachhochschule) öğrenim

Bilimsel temellere dayalı, mesleki uygulama ağırlıklı (genellikle 1 staj yarıyılı) okullar. Şu anda aşağıdaki türlerde mesleki yüksek okul eğitimi sunulmaktadır:

● *Diploma öğrenimi* genelde sekiz yarıyıl (dört yıl) devam eder ve öğrenim sonunda „Mag. (FH)“ ya da „Dipl.-Ing.(FH)“ akademik ünvanı ile mezun olunur. Diploma öğreniminin yerine giderek Bachelor ve ardından gelen Master öğrenimi geçmektedir.

● *Bachelor öğrenimi* genelde altı yarıyıl (üç yıl) devam eder ve öğrenim sonunda „Bachelor“ akademik ünvanı verilir. Bazı dallarda, özellikle sosyal işler ve sağlık alanlarında, öğrenim sonunda ilgili mesleği ifa edebilme hakkı da elde edilir (örneğin sosyal çalışmacı, fizyoterapist vb.).

● *Master öğrenimi* Bachelor öğreniminden sonra yapılır ve özellikle bu öğrenimi bilimsel açıdan pekiştirme amacını güder. Öğrenim genelde 4 yarıyıl (2 yıl) devam eder ve öğrenim sonunda „Master“ akademik ünvanı verilir.

Avusturya’da şu anda aşağıdaki alanlarda meslek ağırlıklı yüksek okul öğretimi sunulmaktadır: Sanatsal yaratı - güzel sanatlar, teknoloji, mühendislik, sosyal bilimler, ekonomi, askerlik ve güvenlik, doğa ve sağlık bilimleri. Meslek ağırlıklı yüksek okullara ilgili dalda mesleki yeteneklere sahip, fakat olgunluk sınavını yapmamış kişiler de girebilmektedir (genellikle ek bir sınava girerek).

İnternet’teki bilgiler: <http://www.fhr.ac.at>

Üniversite öğrenimi

● *Diploma öğrenimi:* Öncelikle bilimsel ve sanatsal açıdan derinleştirilmiş mesleki bir eğitimi amaçlar ve genelde sekiz ila onbir yarıyıl sürer. Mezun olanlar örneğin Master ya da Dipl.-Ing. gibi akademik bir unvana da sahip olurlar (İstisna: Tıp eğitimi ancak Doktor ünvanı alınarak tamamlanabilir). Diploma öğrenimi iki ya da üç öğrenim kademesinden oluşur ve her kademe diploma sınavıyla tamamlanır. Soyut bilimler, kültür bilimleri, mühendislik bilimleri, güzel sanatlar, lise ve dengi okullarda öğretmenlik eğitimi (iki eğitim dalı için), tıp eğitimi, fen bilimleri eğitimi, hukuk, sosyal ve ekonomi bilimleri ve dini bilimler dalları bulunmaktadır.

● *Bachelor- ve Master öğrenimi:* Uluslararası alanda öğrenim sistemleri arasında uyum sağlanması çerçevesinde („Bologna süreci“) üniversiteler kesiksiz diploma öğrenimi yerine, 3 ila 4 yıl süreli lisans öğrenimi (Bachelor) ve ardından devam edilebilecek 1 ila 2 yıl süreli yüksek lisans öğrenimi de (Master) sunmaktadırlar. Lisans (Bachelor) öğrenimi bilimsel ya da sanatsal bir meslek eğitimi ve yeteneği kazandırmayı amaçlar ve öğrenim sonunda „Bachelor“ akademik ünvanı verilir.

● *Doktora öğrenimi:* Doktora öğrenimi, üniversite ya da meslek ağırlıklı bir yüksek okulda gerçekleştirilen diploma ya da yüksek lisans öğrenimi sonrasında yapılır ve esas olarak kendi başına bilimsel çalışma yapma yeteneğinin geliştirilmesini amaçlar. Mezuniyetle birlikte o dalda Doktor ünvanını almaya da hak kazandırır. Öğrenim süresi iki ila üç yıl arasındadır.

İnternet’teki bilgiler: www.studienwahl.at

Çalışanlar için okullar ve üçüncü eğitim dönemi

Çalışma hayatına atılmış ya da mesleki eğitimini tamamlamış olan kişiler, mesleki faaliyetlerinin yanı sıra akşam öğrenimine katılma yoluyla eğitimlerine devam edebilirler. Çalışanlar için genel ve mesleki eğitim veren orta dereceli okullar ve liseler, tamamlayıcı sınıflar, kolejler ve akademiler bulunmaktadır. Ayrıca üniversitelerde ve meslek ağırlıklı yüksek okullarda da eğitime devam etme olanakları mevcuttur, meslek ağırlıklı yüksek okullar çalışanlar için ek eğitim programları da sunmaktadır.

Yetişkin eğitimi

Eğitim bakanlığı tarafından desteklenen halk eğitim okulları (Volks-hochschulen), meslek destekleme enstitüleri (Berufsförderungsinsti-tute), ekonomiyi destekleme enstitüleri (Wirtschaftsförderungsinsti-tute), dini kuruluşlar ve çok sayıda diğer bölgesel toplum yararına çalışan yetişkin eğitimi kurumları hem genel eğitim hem de meslek öğrenimine yönelik kurs ve programlar düzenlemektedir.

Yetişkin eğitiminin önemli amaçlarının biri de "ikinci öğrenim süreci" çerçevesinde yetişkinlerin öğrenimlerini tamamlamalarını sağlamaktır. İlgi duyanlar, yetişkinlere hizmet veren eğitim kuruluşlarında zorunlu ortaokul bitirme kurslarına, dışardan lise bi-tirme (olgunluk) sınavına, üniversite öğrenimi yapma hakkını veren sınava ve mesleki olgunluk sınavına (bu çerçevede kısmi sınavlara girme olanağı da bulunmaktadır) hazırlık kurslarına katılabilirler.

İnternet'teki bilgiler: <http://www.erwachsenenbildung.at>

Eğitim ile ilgili kararlarda yardım hizmeti sunan kuruluş ve kişiler:

- Okul Psikolojisi-Eğitim Danışmanlığı (*Schulpsychologie-Bildungsberatung*): Avusturya çapında 77 danışma merkezi (eyaletlerdeki danışma merkezleri sayfanın altında belirtilmiştir).
- Öğrenci ve Eğitim Danışmanları (Schüler- und Bildungsbera-ter/innen): Her okulda 5. sınıftan itibaren bu dalda eğitim görmüş öğretmenler bulunmaktadır.
- Okul Hizmet Merkezleri (*Schulservicestellen*): Tüm eyalet eğitim müdürlüklerinde bulunur.
- Mesleki Danışma Merkezleri (*Berufsinformationszentren*): Her eyalette iş ve işçi bulma kurumu (Arbeitsmarktservice) ya da eko-nomi odaları birliği (Wirtschaftskammer) tarafından oluşturulmuş bu tip merkezler bulunur.
- Yetişkinler için Eğitim Danışmanlığı: Eğitim danışmanlığı mer-kezleri ile ilgili bilgiler ve adresleri ile İnternet'te www.erwachsenenbildung.at ya da www.bib-atlas.at adresinde bulunmaktadır.

Federal Eğitim, Sanat ve Kültür Bakanlığı
Bundesministerium für Bildung, Kunst und Kultur
Daire V/4 (Okul Psikolojisi-Eğitim Danışmanlığı,
Okul ile ilgili Genel Bilgiler)
Abteilung V/4 (Schulpsychologie-Bildungsberatung, Allgemei-
ne Schulinformation)
1014 Wien, Freyung 1

Okul-Bilgi-Destek Hattı (Schulinfo-Hotline): 0810/205220
(Avusturya'nın her yerinden şehiriçi telefon ücreti ödenir)

E-mail: schulpsychologie@bmukk.gv.at
schulinfo@bmukk.gv.at

Internet: www.schulpsychologie.at
www.bmukk.gv.at/schulinfo

Eyalet (Viyana'da Şehir) Eğitim Müdürlüklerindeki Okul
Psikolojisi-Eğitim Danışmanlığı

Burgenland

7001 EISENSTADT, Kernausteig 3, Tel.: 02682/710-131

Kärnten

9020 KLAGENFURT, Kaufmann-gasse 8, Tel.: 0463/566 59

Niederösterreich

3109 ST. PÖLTEN, Rennbahnstraße 29, Tel.: 02742/280-4702

Oberösterreich

4041 LINZ, Sonnensteinstraße 20, Tel.: 0732/7071-2321

Salzburg

5026 SALZBURG, Aignerstraße 8, 0662/8083-4221

Steiermark

8015 GRAZ, Körblergasse 23, Tel.: 0316/345-199

Tirol

6020 INNSBRUCK, Müllerstraße 7, Tel.: 0512/57 65 61

Vorarlberg

6900 BREGENZ, Bahnhofstraße 12, Tel.: 05574/4960-210

Wien

1013 WIEN, Wipplingerstraße 28, Tel.: 01/52525-77505